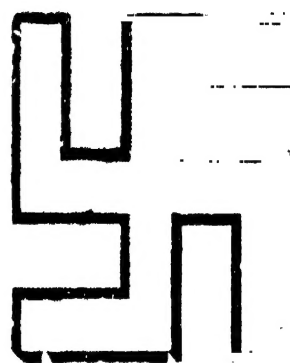

शास्त्रविशारद-जैनाचार्य श्रीविजयधर्मसूरि गुरुभ्यो
नमः

जैन

शास्त्र पूजन विधि.

संशोधक.

मुनिराज श्रीप्रभाकर विजयजी

२३८०९

वीर सं. २४५३.

धर्म सं. ६.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૩૮૦૭ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ જૈન શાસ્ત્ર પૂજન વિધિ

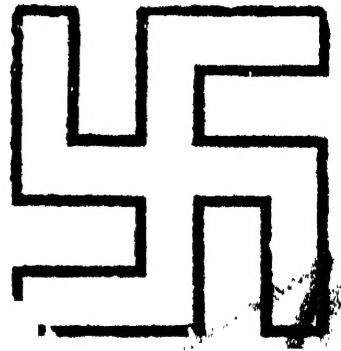
વિષય શ્ર: ૫૦૫૩

शास्त्रविशारद-जैनाचार्य श्रीविजयधर्मसूरि गुरुभ्यो

नमः

जैन

शास्त्र पूजन विधि.

संशोधक.

मुनिराज श्रीप्रभाकर विजयल

શા:૫૦૫૩ બે બોલ.

આપણી જન કામ મોટે ભાગે વેપારી હોવાથી દરેક જન બંધુઓ શારદા પૂજન કરે તે સ્વાભાવિક છે. પરંતુ ઘણા જૈન બંધુઓ જૈન શારદા પૂજન વિધિથી અજાત હોવાને લીધે પરાવલંબી થઈ અન્ય વિધિ પ્રમાણે શારદા પૂજન કરે છે તે જૈનત્વ નષ્ટ કરે છે, તે માટે જૈન બંધુઓ જૈન વિધિ પ્રમાણે સ્વતંત્ર પણે શારદા પૂજન કરી શકે તે ઉદ્દેશથી આ વિધિ પ્રસિદ્ધ કરેલ છે, મને આશા છે કે જૈન બંધુઓ તેનો લાભ લઈ તે દ્વારા વીતરાગ દેવની આરાધના કરશે.

પ્રકાશક.

બેડા નિવાસી સ્વર્ગીય શા. દરદાજી મેઘાજી તરફથી ૫૦૦ રૂપાળી બેટ.

આ પુસ્તક મુંબઈ નં. ૩, ચોપાટી રોડ, લેડી નોર્થ કોર્ટ હિન્દુ આર્કાઈવેજ કે. એન. સેલર, પ્રેસમાં બદલજી પીતાંમર ઠક્કરે છાપ્યું છે અને રા. ચંદ્રકાન્ત સુતરીયાએ પોસ્ટ નં. ૧૪, મુળજી હરિદાસ બીંદીંગ, મુંબઈમાંથી પ્રગટ કર્યું છે.

જૈન શારદાપૂજનવિધિ.

જૈનવિધિથી જે કરે પૂજન મન ધરંત ।
લાલ સવાયો તેહથી ગૃહનિશઠીન રહંત ॥
લક્ષ્મી આવેતે પરે મહાવીર નામ ધરંત ।
ગૌતમ નામસ્મરણથી મન પ્રભાકર રહંત ॥

શુભ મુહૂર્તે (સારા ચોવડીએ) પ્રથમ ચોપડા શુભ આગ્નેઃ ઉપર પૂર્વ અગર ઉત્તર દિશા તરફ સ્થાપવો, પડખે ઘીનો દીપક તથા ધપ રાખવો. પૂજન કરનારે પોતાના જમણા હાથે નારાજીડી ખાંધવી અને પછી મનોહર લેખણ લઈ નીચે લખ્યા મુજબ નવા ચોપડાઓમાં લખવું.

“શ્રી પરમાત્મને નમઃ, શ્રી ગુરુઓ નમઃ, શ્રી સરસ્વત્યૈ નમઃ,
શ્રી ગૌતમસ્વામીની લખિંધ હોજો. શ્રી કેશરીઆગ્રનો ભંડાર ભરપૂર
હોજો, શ્રી ભરત ચક્રવર્તીની રિદ્ધિ હોજો. શ્રી આદ્યુલ્લિતું બળ હોજો
શ્રી અભયકુમારની ખાંધ હોજો; શ્રી કયવન્તા શેઠનું સૌભાગ્ય હોજો, શ્રી
ધન્નાશાલીભદ્રની સંપત્તિ હોજો ”

આટલું લખ્યા પછી નવી શાલ, મહીનો, તિથી, વાર, તારીખ વિગેરે લખવું. બાદ તેની નીચે એકથી નવ સુધી પાછળ બતાવ્યા મુજબ ‘શ્રી’ ઓ દેરી એટલે શિખર આકારે કરવી.

શ્રી

શ્રી શ્રી

શ્રી શ્રી શ્રી

શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી

શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી

શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી

શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી

શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી

શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી શ્રી

ચોપડા સાંકડા હોય તો સાત કે પાંચ ' શ્રી ' કરવી, ત્યાર પછી તેની નીચે સ્વસ્તિક (સાથાઓ) કંકુથી કરવો અને સ્વસ્તિક ઉપર અખંડ નાગરવેલનું પાન મુકવું. અને તે ઉપર સોપારી, એલચી, લવીંગ, રૂપાનાણું વિગેરે મુકવું. પછી ચોપડાને ફરતી જળધારા દઈને વાસણેપ, અક્ષત અને પુષ્પની કુસુમાંજલી હાથમાં લઈ નીચેના શ્લોક બોલી ચોપડા ઉપર તે કુસુમાંજલી ફેંપવી.

મંગલં ભગવાન્ વીરો, મંગલં ગૌતમપ્રભુઃ,

મંગલં સ્યુલિલદ્રાઘાઃ જૈનો ધર્મોડસ્તુ મંગલમ્ ॥૧॥

॥ અથ શ્રી મંત્ર સ્તવન પ્રારંભઃ ॥

સ્વશ્રીયં શ્રીમદ્દર્શનઃ સિધ્ધાઃ સિધ્ધિપુરી પદમ્ ॥

આચાર્યા; પંચધાચારં, વાચકા વાચનાં વરામ્ ॥ ૧ ॥

સાધવઃ સિદ્ધિસાહાય્યં, વિતન્વન્તુ વિવેકીનાં ॥
 મંગલાનાં ચ સર્વેષા-માર્ગં ભવતિ મંગલત્ ॥ ૨ ॥
 અહમિત્યક્ષરં માયા-બીજં ચ પ્રણવાક્ષરં ॥
 એતં નાનાસ્વરૂપં ચ, ધ્યેયં ધ્યાયન્તિ યોગિનઃ ॥ ૩ ॥
 હૃત્પદ્મષોડશક્ષર-સ્થાપિતં શોડશાક્ષરં ॥
 પરમેષ્ટિસ્તુતેર્બીજં, ધ્યાયેદક્ષરદં મુદા ॥ ૪ ॥
 મંત્રાણામાદિમં મંત્રં, તંત્રં વિધ્નોઽધિનિગ્રિહે ॥
 યે સ્મરન્તિ સદૈવૈનં, તે ભવન્તિ જિનપ્રભાઃ ॥ ૫ ॥

ત્યાર પછી નીચે લખેલ મંત્ર બોલતા જવું અને દરેક દ્રવ્યથી શારદાપૂજન કરતા જવું.

મંત્ર—ૐ હ્રીં શ્રીં ભગવત્યૈ, કેવળજ્ઞાનસ્વરૂપાયૈ, લોકાલોક પ્રકાશકાયૈ સરસ્વત્યૈ, જલસમર્પયામિસ્વાહા. ઇતિ જલ પૂજન.

એવી રીતે મંત્ર બોલતા જવું, અને 'જલ' સમર્પયામિ'ને બદલે જે દ્રવ્યની પૂજા અનુક્રમે આવતી ગય તે દ્રવ્ય સમર્પયામિ એમ બોલતા જવું.

(૧) જલ પૂજન (૨) ચંદન (૩) પુષ્પ (૪) દૂધ (૫) દીપ (૬) અક્ષત (૭) નૈવેદ્ય (૮) ફલ, એમ આઠ દ્રવ્યથી પૂજન કર્યા પછી બે હાથ જોડી નીચેનું સ્તોત્ર બોલવું અથવા સાંભળવું.

(૧) જલપૂજન એટલે સૂક્ષ્મ છાંટણા અથવા ફરતી ધારા દેવી. (૨) ચંદન પૂજનમાં શુદ્ધ કેશરયુક્ત સુખડ અથવા એકલું સુખડ વાપરવું.

॥ अथ श्री शारदा स्तवन प्रारंभः ॥

वाग्देवते लङ्कितमर्ता स्वशक्तिजला पवित्रासितविग्रहा मे ॥
 ज्योत्स्नां विशुद्धं लवती विधत्तां कलापवित्रा सितविग्रहा मे ॥ १ ॥
 अंकप्रवीणा कलहंसपत्रा कृतस्मरेणानमता निहंतु ॥
 अंकप्रवीणा कलहंसपत्रा सरस्वती शश्वद्वेष्टा हताहं ॥ २ ॥
 आली विजेषोष्ट विनिद्रकुंदप्रभावदाता धनगर्जितस्य ॥
 स्वरेण जैत्री ऋतुनां स्वकीय प्रभावदाता धनगर्जितस्य ॥ ३ ॥
 मुक्ताक्षमाला वसदौषधीशाऽश्रन्वला लाति करे त्वदीये ॥
 मुक्ताक्षमाला वसदौषधीशा वां प्रेक्ष्य जेजे मुनयोऽपि हर्षम् ॥ ४ ॥
 ज्ञानं प्रदातुं प्रवणा ममातिशयालुनानां लवपातकानि ॥
 त्व नेमुषां भारति पुंडरीकशयालुनानां लवपातकानि ॥ ५ ॥
 औढप्रभावा समपुस्तकेन ध्यातासि येनां विविराञ्जहस्ता ॥
 औढप्रभावा समपुस्तकेन विद्यासुधा पूरमद्वरदुःखाः ॥ ६ ॥
 तुष्यं प्रणामः कियते मयेन मरालवेन प्रमहेन गातः ॥
 अतिप्रतापं भुवि तस्य नम्रमरालयेन प्रमहेन वातः ॥ ७ ॥
 इन्द्यारविंदभ्रमहं करोति वेदं यद्विद्योयति तेऽद्वियुग्मं ॥
 इन्द्यारविंदभ्रमहं करोति स स्वस्य गोप्तीं विदुषां प्रविश्य ॥ ८ ॥
 पादप्रसादात्तव उपसंपत् लेप्ताभिरामोदित मानवेशः ॥
 अवेन्नरः सूकितभिन्नेव चित्रालेप्ताभिरामोदित मानवेशः ॥ ९ ॥
 सितांशुकां ते नयनाभिराम भूतिं समराध्य लवेन मनुष्य ॥
 सितांशुकां ते नयनाभिरामांधकारसूयं क्षितिपावतंस ॥ १० ॥
 येन स्थितं त्वाममु सर्वतिथ्यैः सभाजितामानतमस्तकेन ॥
 द्वादिनां निर्दलितं नरेन्द्र-सभाजितामानतमस्तकेन ॥ ११ ॥

સર્વજ્ઞવત્રવરતામસમંકલીના માલીંગતી પ્રણયમંથરયા દૃશૈવ ॥
 સર્વજ્ઞવત્રવરત્રામસમંકલીના પ્રીણાતુવિશ્રુત યશા શ્રુત દેવતા નઃ ॥૧૨॥
 કૃત્તસ્તુતિનિવિડભકિતજડપૃકતૈર્ગુદૈર્ગિરામતિગિરામધિદેવતા સા ॥
 બાલોડનુકંપ્યધતિરોપયતું પ્રસાદસ્મેરાદશંભયિજિનપ્રભસૂરિવણ્યા ॥૧૩॥

ત્યાર પછી આરાત્રિક (આરતી) ઉતારવી અને પછી નીચે પ્રમાણે ગૌતમાષ્ટક બોલી દાન આપવું.

શ્રીધંદ્રભૂતિ વસુભૂતિપુત્રં, પૃથ્વીભવં ગૌતમગોત્રરત્નં ॥
 સ્તુવંતિ દેવાસુરમાનવેન્દ્રાઃ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે ॥ ૧ ॥
 શ્રી વદ્ધંમાનાત્ ત્રિપદીમવાપ્ય, મુદ્દત્તં માત્રેણ કૃતાંનિ યેન ॥
 અંગાંનિ પૂર્વાણિ ચતુર્દશાપિ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે ॥ ૨ ॥
 શ્રી વીરનાથેન પુરા પ્રણિતં, મંત્રં મહાનંદસુખાય યસ્ય ॥
 ધ્યાયંત્યમી સૂરિવરાઃ સમગ્રાઃ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે ॥ ૩ ॥
 યસ્યાભિધાનં મુનયોડપિ સર્વે, ગૃહ્ણન્તિ ભિક્ષા ભ્રમણસ્ય કાલે ॥
 મિષ્ટાન્નપાનાંચર પૂર્ણકામાઃ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે ॥ ૪ ॥
 અષ્ટાપદોદ્રૌ ગગને સ્વશકત્યા, યયૌ જિનાનાં પદવંદનાય ॥
 નિશમ્ય તીર્થાંતિશયં સુરેભ્યઃ, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે ॥ ૫ ॥
 ત્રિપંચસંખ્યાશતતાપસાનાં, તપઃકૃશાનામ પુનર્ભવાય ॥
 અક્ષીણુલબ્ધ્યા પરમાન્નદાતા, સ ગૌતમો યચ્છતિ વાંછિતં મે ॥ ૬ ॥
 સદક્ષિણું ભોજનમેવ દેય, સાધર્મિકં સંવસપયંયેતિ ॥
 કૈવલ્યવસ્ત્રં પ્રદદૌ મુનીનાં, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે ॥ ૭ ॥
 શિવં ગતે ભર્તારિ વીરનાથે, યુગપ્રધાનં ત્વમિહૈવ મત્વા ॥
 પદ્માભિષેકો વિદ્ધે સુરેન્દ્રે, સ ગૌતમો યચ્છતુ વાંછિતં મે ॥ ૮ ॥

ત્રૈલોક્યખીજં પરમેષ્ઠિખીજં સંજ્ઞાપ્રખીજં જિનરાજખીજં ॥
 યન્નામ યોક્તં વિદધાતિ સિદ્ધિં, સ ગૌતમે યચ્છતુ વાંછિતં મે ॥ ૯ ॥
 શ્રી ગૌતમસ્યાષ્ટકમાદરેણુ, પ્રબોધકાલે મુનિપુંગવા યે ॥
 પદંતિ તે ભૂરિપદૈઃ સદૈવા—નદં લભંતે સુતરાં ક્રમેણુ ॥ ૧૦ ॥
 અથવા નીચે પ્રમાણે કહેવું:—

અથ દિવાળી પૂજન.

અંગુઠે અમૃત વસે, લગ્નિધ તણો ભંડાર,
 તે ગુરુ ગૌતમ સમરીએ, વાંછીત ફળ દાતાર ૧
 પ્રભુવચને ત્રિપદી લહી, મૂત્ર રચે તેણીવાર,
 ચઉદે પૂર્વમાં રચે, લોકાલોક વિચાર. ૨
 ભગવતી સૂત્રે કર નમી, બંભી લીપી જયકાર,
 લોક લોકાન્તર સુખ ભણી, ભાષા લીપી અદાર. ૩
 વીરપ્રભુ સુખીયા થયા, દીવાળી દિન સાર,
 અંતર મુક્ત તતક્ષણે, સુખીયો સહુ સંસાર. ૪
 કેવળજ્ઞાન લહે તદા, શ્રી ગૌતમ ગણુધાર,
 સુરનર હરખ ધરી પ્રભુ, કરે અભિષેક ઉદાર. ૫
 સુરનર પરપદા આગળે, ભાષે શ્રીશ્રુત નાણુ,
 નાણુ થકી જગ જાણીએ, દ્રવ્યાદિક ચૌકાણુ. ૬
 તે શ્રુતજ્ઞાનને પૂજીએ, દીપ ધૂપ મનોહાર,
 વીર આગમ અવિચળ રહેા, વરસ એકવીશ હજાર. ૭
 ધતિ શ્રી શારદા પૂજન વિધિ સંપૂર્ણ.

શ્રી ગૌતમસ્વામીના રાસ.

ઢાળ પહેત્રી.

વિર જિણેસર ચરણકમલ કમલા ક્યવાસો પણમવિ પભણિસુ
સામિ સાલ ગોયમગુર રાસો; માણ તણું વયણ એકંત કરવિ
નિસુણો ભો ભવિઆ, જિમ નિવસે તુમ દેહગેહ ગુણગણ ગહગહિઆં
૧. જંબુદીવ સિરિભર હખિત ખોણીતલમંડણ, મગધદેસ સેણીય
નરેસ રીઉદલખલખંડણ; ધણુવર ગુજ્જર નામ ગામ જહિં ગુણગણ-
સજ્જન, વિખ વસે વસુભૂઈ તથ્ય તસુ પુહવી ભજ્જન. ૨. તાણ
પુત્ત સિરિઈદભૂઈ ભૂવલય પસિધ્યો, ચઉદહ વિજ્જન વિવાહ રૂવ નારિ
રસ વિધ્યો; (હુધ્યા) વિનય વિવેક વિચાર સાર ગુણગણહ મનોહર,
સાત હાથ સુપ્રમાણ દેહ રૂપે રંભાવર. ૩. નયણ વયણ કર ચરણ
જિણવિ પંકજ જળે પાડિઅ, તેજે તારા ચંદ સુર આકાશે ભમા-
ડિઅ; રૂવે મયણ અનંગ કરવિ મેદિહ્યો નિરધાડિઅ. ૪. ધરમેં મેર
ગંભીર સિંધુ ચંગિમ ચયચાડિઅ. ૫. પેખવિ નિરૂવમ રૂવ જસ
જણ જંપે કિંચિઅ, એકાકી કલિભીતે ઈથ્ય ગુણ મેહલ્યા સંચિઅ:
અહવા નિશ્યે પુવ્યજમ્મે જિણુવર ઇણે અંચિઅ, રંભા પઉમાં ગૌરિ
ગંગ રતિ હા વિધ વંચિઅ. ૬. નહિ જુધ નહિ ગુર કવિ ન કાષ
જસુ આગળ રહિઓ; પંચસયાં ગુણપાત્ર જાત્ર હીડે પરિવરિઓ:
કરે નિરંતર યજ્ઞકર્મ મિથ્યામતિ મોહિઅ, ઇણે છલિ હોસે ચરણ
નાણ દંસણહ વિસોહિઅ. ૬.

વસ્તુ—જંબુદીવહ જંબુદીવહ, ભરહવાસંમિ, ભૂમિતગમંડણ

મગધદેશ. સેણીયનરેસર, વર ગુવ્વર ગામ તિહાં વિષ્ણુ વસે વસુભૂષ
સુંદર: તસુ ભજ્જન પુદવી, ભયલ ગુણગણ રૂવનિદાણ; તાણ પુત્ત
વિજ્જનનિલો, ગોયમ અતિહિ સુજ્જણ. ૭.

ભાષા, (હાલખીજી).

ચરમ જિણેસર કેવળનાણી, ચઉવિહ સંધ પદ્મ જાણી,
પાવાપુર સામી સંપતો, ચઉવિહ દેવ નિકાયહિ જુતો. ૮. દેવે
સમવસરણ તિહાં કીજે, જિણ દીઠે મિથ્યામતિ ખીજે ત્રિભુવનગુર
સંધાસણે બેઠા, તતખીજી મોહ દિગંતે પદ્મ. ૯. ક્રોધ માન માયા
મદપુરા, જાએ નાહા જિમદિન ચૌરા; દેવદુંદુભિ આકાશે વાજે,
ધર્મ નરેસર આવ્યા ગાજે. ૧૦. કુસુમ વૃષ્ટિ વિરચે તિહાં દેવા, ચઉસદ
ધંદળ માગે સેવા; ચામર છત્ર શિરોવરિ સોહે, રૂપે જીણવર જગ
સંમોહે (રાહુ મોહે) ૧૧ ઉપસમ રસભરભરિ વરસંતા, યોજન-
વાણિ વખાણ કરતાં; જાણિય વધીમાન જિન પાયા, સુરનર કિંનર
આવે રાયા. ૧૨. કાંતિસમૂહ ઝલઝલકંતા, ગયણ વિમાણે રણુરણકંતા;
પેખવિ ધંદલુધ મન ચિંતે, સુર આવે અમલ ગજ હોવંતે. ૧૩ તીર
તરંડક જિમ તે વહતા, સમવસરણ પહુતા ગહગહતા; તો અભિમાને
ગોયમ જંપે. તિણે અવસરે કોપે તાણું કંપે ૧૪. મહા લોક અજ્ઞાણ્યા
બોલે. સુર જાણતા ધમ કાંઈ ડોલે: મૃ (જ) આગળ દે જાણ
ભણીજે, મેર અવર કિમ ઓપમ દીજે. ૧૫.

વસ્તુ—વીર જિણવર વીર જિણવર, નાણસંપત્ત, પાવાપુરિ
સુરમહિય પત્તનાહ સંસારતારણ, તિહિં દેવે નિમ્મવિચ સમોસરણ

બહુ સુખકારણુ, જિણુવર જગઉજ્જો અકર, તેજેકરી દિણકાર;
સિંહાસણે સામી ઠગ્યો, હુગ્યો સુજયજયકાર. ૧૬,

ભાષા, ઠાળ (ત્રીજી),

તવ ચડિઓ ધણુમાણુગજે, ઇંદબુઘ બુદેવતો; હુંકારો કરી
સંચરિઅ, કવણુસુ જિણુવર દેવતો. ૧૭. યોજન ભુમિ સમોસરણુ.
પેખે પ્રથમારંભ તો, દહદિસિ દેખે વિવિધ વસુ આવંતિ સુરરંભતો.
૧૮. મણિમય તોરણુ દંડ ધજ, કોસીસે નવ ધાટ તો; વયરવિવર્જિત
જંતુગણુ પ્રાતિહારજ આઠ તો. ૧૯ સુર નર કિંતર અસુર વર,
ઇંદ્ર ઇંદ્રાણી રાય તો; ચિતે ચમકિય ચિંતવે એ, સેવંતા પ્રભુ-
પાય તો. ૨૦ સહસકિરણુ સમવીરજિણુ, પેખવે રૂપ વિશાલ તો,
એલ અસંભમ (વ) સંભવે એ, સાચો એ ઇંદ્રગ્નજ તો ૨૧. તવ
બોલાવે ત્રિજગગુરુ, ઇંદબુઘ નામેણુ તો; શ્રીમુખે સંસય સામિ
સવે, ફેંદ વેદપત્રેણુ તો. ૨૨. માન મેલડી મદ ઇંડી કરી, ભકિતએ
નામે શીપ તો, પંચસયાંશું વ્રત લીઓ એ, ગોયમ પહેલો સીસ
તો. ૨૩. અંધવ સંજમ મુણુવિ કરી, અગ્નિભુઘ આવેય તો,
નામ લઈ અબ્યયાસ કરે, તે પણ પ્રતિબોધેય તો. ૨૪ ઇણું
અનુક્રમે ગણુહર રયણુ. થાપ્યા વીરે અગ્યાર તો; તવ ઉપદેસે
ભુવનગુરુ. સંયમ શું વ્રત આર તો. ૨૫. બિહુ ઉપવાસે પારણું
એ. આપણુપે વિરહંત તો; ગોયમ જગ સયત્ર, જપજયકાર
કરંત તો. ૨૬.

વસ્તુ—ઇંદબુઘઅ, ઇંદબુઘઅ, ચડીઅ બહુમાને, હુંકારો કરી
કંપતો, સમોસરણુ પહેતો તુરંત. અહસંસા સામી સવે, ચરમના.

કેડે કુરંત, બોધીબીજ સંગ્ગય મને. ગોયમ ભવહ વિરત, દિખખ
નેઝ સિખખા સહિય, મણહર પય સંપત્ત. ૨૭.

ભાષા, ઢાળ ચોથી.

આજ હુઓ સુવિહાણ, આજ પયેત્રીમાં પુણ્ય ભરો;
દોઢ ગોયમ સામી, જે નિચ નયણે અમિય સરો. ૨૮. (સિરિ
ગોયમ ગણધાર, પંચસયાં મુનિ પરવરિય; ભુમિય કરય વિહાર,
ભવિયણ જન પડીબોહ કરે સમવરણ મજારી, જે જે સંશય
ઉપજેએ; તે તે પર ઉપકાર, કારણે પુછે મુનિયવરો. ૨૯ જિહાં
જિહાં દીજે દીખખ, તિહાં તિહાં કેવળ ઉપજેએ; આપ કન્હે
અણહુત, ગોયમ દીજે દાન ઈમ. ૩૦, ગુરુ ઉપરિ ગુરુ ભનિ.
સામી ગોયમ ઉપનિય; એણી છળ કેવળનાણ, રાગજ રાખ રંગ
ભરે. જે અષ્ટાપદ સેલ, વેદ ચડી ચઉવીસ જિણ; આતમલગ્ધિવસેણ,
ચરમ સરીરી સાય મુનિ ડર. ઈય દેસણ નિમુણેવિ, ગોયમ ગણહર
સંચલિય; તાપસ પત્તરસએણ, તો મુનિ દોઢા આવતો એ. ૩૩
તપસોસિય નિય અંગ, અમલ સગતિ નવી ઉપજે એ; કિમ ચડશે
દહ કાય ગજ જમ દીસે ગાજનો એ. ૩૪. ગિરુએ એણે અભિ-
માન, તાપસ જે મને ચિંતવે એ; તો મુનિ ચડિઓ વેગ,
આલંબવિ દિનકર કિરણ. ૩૫. કંચણુમણિ નિષ્પત્ત દંડ કલસ
ધજ વડ સહિય; પેખવિ પરમાનંદ, જીણહર ભરતેસર વહિય. ૩૬.
નિય નિય કાય પ્રમાણ, ચઉદિસિ સંઠિય જિણુઅ ધિંખ; પણુમવિ
મન ઉદ્ધાસ, ગોયમ ગણહર તિહાં વસીઅ. ૩૭, વધર સોમીનો જીવ,
તીય કંજંભૂક દેવ તીહાં; પ્રતીબોધે પુંડરીક કડરીક. અધ્યયન ભણી.

૩૮. વળતાં ગોયમ સામી, સર્વી તાપસ પ્રતીબોધ કરે: લેઈ આપણે સાથ, ચાલે જીમી જુથાવીપતી. ૩૯. ખીર ખાંડ ધૃત આણ, અમિ અવુઠ અંગુઠ કવિ; ગોયમ એકણ પાત્ર કરાવે પારણા સવિ; ૪૦ પંચ છયાં શુભભાવિ, ઉજ્જવળ ભરિયો ખિરમસિ; સાચા ગુર સંયોગ, કરણ તે કેવળ રૂપ હુઆ ૪૧ પંચસમાં જિણનાહ સમવસરણે પ્રાકારત્રય; પેખવિ કેવળજ્ઞણ ઉપન્નું ઉન્નયેય કરે; ૪૨ જાણે જિહાવિધિયુપ ગાજંતિ ધનમેધજિમ: જિહાવાણી નિસુણેવ નાણી હુઆ પાંચસયે ૪૩.

વસ્તુ-ધણે અનુક્રમે, ઈણે અનુક્રમે, નાણ સંપત્ત, પત્રરહસયપરિવરિય: દુરિઅ દુરિઅ, જિણનાહ વંદઈ: જાણેવિ જગગુર વયણ, તીહનોણ અપ્પાણ નિંદઈ; ચરમ જિણેસર તવ ભણે. ગોયમ કરિસ મ ખેડિં; ઇંદિ જઈ આપણે સહી, હોસ્તુ તુજા ખેડિ ૪૪.

ભાષા (ઢાળ પાંચમી.)

- સામીઓએ વીરજિણુંદ, પુનિમચંદ જિય ઉલ્લાસય; વિહરિ-
 ૧ ઓએ ભરહવાસંમિ, વરસ અહોત્તર સંવસીય; કવતો એ કણુયપ-
 ઉમેણું, પયકમળ સંઘદિ સહિય; આવીઓએ નયણાણુંદ, નયર
 ૨ પાવાપૂરિ સુરમહિય. ૪૫. પેપીઓએ ગોયમશામી, દેવસમા પડીઓહ
 ક્યે: આપણોએ ત્રિશક્તાદેવીનંદન પહોતો પરમપચે; વળતાં એ. દેવ
 આકાસિ. પેખવિ જાણો જિણસમે એ, તો; મુનિએ મને વિષવાદ,
 નાદભેદ જિમ ઉપનોએ, ૪૬ કુણ સમએ સામિય દેખ, આપ કન્હે
 હું ટાળિઓએ. જાણુતો એ તિહુઅણુનાહ, લોક વિવહાર ન પાલિઓ.
 એ; અતિ ભણું એ કીધણું સામિ; જાણુણુ કેવળ માગશે એ.

ચિતવ્યું એ બાળક જેમ, અહવા કેડે લાગશે એ. ૪૭. હું કિમ એ
 વિરજિણું ભગતે ભોળો ભોળવ્યો એ; આપણોએ અવિહડ નેહ;
 નાહ ન સંપે સાચવ્યો એ; સાચો એ એહ વિતરાગ; નેહ ન જેહને
 કલિઓ એ, તિણેસમે એ. ગોયમ ચિન્ત: રાગ વિરાગે વાળિઓએ
 ૪૮. આવતું એ જે ઉલટ, રહેતું સાદીયું એ, કેવળુંએ નાણુ ઉપન્ન
 ગોગમ સહેજે ઉપાધયું એ; ત્રિભુવને એ જ્યજ્યકાર, કેવળિમહિ-મા
 સુર ટરે એ; ગણુથર એ કરે વખાણુ; ભવિયાણુ ભવ જિમ
 નિસ્તરે એ. ૪૯.

વસ્તુ—પદમ ગણુહર પદમ ગણુહર વરિસ પચાસ ગિહવાસે
 સંવસિચ; તીસ વરિસ સંજમ વિભુસિય, સિરિ કેવળ નાણુ. પુણ
 બાર વરસ તિહુખણુ. નમંસિચ; રાજગૃહી નગરી કવ્યો. બાણુવય
 વરસાઉ; સામી ગોયમ ગુણુનિલો; હોચંચે ગીવપુર કાઉ. ધ૦

ભાષા (હાળ છંદ)

જિમ સહકારે ક્રોયલ ટાડુકે, જિમ કુસુમહવને પરિમળ મહંકે,
 જિમ ચંદન સૌગંધનિધિ, જિમ ગંગાજળ લહેરે લહંકે, જિમ
 કણુચાચળ તેજે ઝળકે, તિમ ગોયમ સોભાગનાથ. ૫૧, જિમ
 માનસસર નિવસે હંસા, જિમ સુરવરશિરે કણુચવતંસા, જિમ મદુ-
 ચર રાણુવ વને, જિમ રચણુચર રચણુ વિલસે, જિમ અંબર
 તારાણુ વિકસે, તિમ ગોયમ ગુણુકેલિ વને. ૫૨. પુનિમ દિન
 (નિશિ) જિમ સસીહર સોહે, મુરતર મહિમા જિમ જગ મોહે,
 પુરવદિસે જિમ સહસ કરો, પંચાનન જિમ ગિરિવર રાજે, નરવધ
 વરે જિમ મયગલ ગાજે, તિમ જિનશાશન મુનિપવરો. ૫૩. જિમ

સુવતરૂવર સોહે સાખા, જિમ ઉત્તમ મુખે મધુરી ભાષા, જિમ વન
કેતકી મહમહે એ, જિમ ભુમિપતિ ભુયબળ ચમકે, જિમ જિણુ-
મંદીર ઘંટા રણકે, ગોયમ લબ્ધે ગહગહે એ. ૫૪ ચિંતામણિ કરે
ચડીયું આજ, સુરતર સારે વંછિત કાજ. કામકુંભ સે વતિ હુઓ એ
કામગવી પુરે મન કામી, અષ્ટ મહા સિધ્ધિ આવે ધામી, સામી ગોયમ
આશુસર એ. ૫૫ પ્રણવાક્ષર પહેતો પભણિજે, માયા બીજ અવણ નિસુ-
ણીજે શ્રીમુખે (શ્રીમતિ) શોભા સંભવે એ; દેવહ ધુરિ અરિહંત નમીજે,
વિનયપદુ ઉવજાય થુણીજે ઇણે મંત્રે ગોયમ નમો એ. ૫૬. પર પરવસતા
કાંઈ કરીજે, દેશ દેશાન્તર કાંઈ ભમીજે, કવાણ કાજે આયાસ કરો;
પ્રહ ઉડી ગોયમ સમરીજે, કાજ સવે તતખિણુ તે સીજે, નવનિધિ
વિલસે તાસ ધરે. ૫૭. ચઉદહસે (ચઉદસય) આરોત્તર વરસે,
(ગોયમ ગણુધર કેવળ દિવસે) ખંભનયર પ્રસુ પાસ પસાયે, કીયો
કવિત ઉપગાર પરો, અદિહી મંગળ એહ ભણીજે, પરસ મ્હોન્સવ
પહિલો દિજે, રિદ્ધિ વૃદ્ધિ કલ્યાણ કરો. ૫૮.

ધન માતા જોણે ઉચરે ધરીયા, ધન પિતા જિણુ કુજે અવતરિયા,
ધન સહયુર જિણે દીખિખયા એ, વિનયવંત વિદ્યાભંડાર, જસુ
ગુણ પુહવી ન લખ્ખે પાર, રિદ્ધિ વૃદ્ધિ કલ્યાણ કરો (વડ જિણુ
શાખા વિસ્તારો એ) ૫૯.

ગૈતમસ્વામીનો રાસ ભણીજે, ચઉવિહ સંઘ રલિયાત કીજે,
સયલ સંઘ આણુંદ કરો; કુંકુમ ચદન છડો દેવરાવો, માણેક મોતીના
ચોક પુરાવો, રચણ સિંહાસણુ એસણું એ, ૬૦ તિહાં ભુસી ગુરુ
દેશના દેશે, ભવિક જીવનાં કાજ સરેસે, ઉદયવંત (વિજયભદ્ર) મુનિ

એમ ભણે એ: ગૌતમસ્વામી તણો એ રાસ, ભણતાં સુણતાં લીલવિલાસ,
સાસય સુખ નિધિ સંપન્ને એ. ૬૧. એહ રાસ જે ભણે ભણાવે,
વર મયગળ લચ્છી ધર આવે, મન વંછિત આશા દૂળે એ. ૬૨. * ધૃતિ.

અર્થ—આ ગૌતમસ્વામીનો રાસ ભણીએ (ગણીએ).
ચતુર્વિધ સંધને આનંદ ઉત્પન્ન કરાવીએ: સકળ સંધ આનંદ
પામે (હે ભવ્ય જીવો!) તમે કેશર ને ચંદનનો જમીન
ઉપર છટકાવ કરાવો (લેપ કરાવો), તેના પર રત્નજડિત સિંહા-
મંડાવો, તે સિંહાસનપર એસીને ગૌતમસ્વામી (ગુરુ) દેશના દેશે
તે સાંભળવાથી અનેક ભવ્ય જીવોનાં કાર્ય સરશે. ઉદ્યવંત મુનિઃ
(આ રાસના કર્તા) એમ કહે છે કે—આ ગૌતમસ્વામીનો રાસ
ભણતાંને સાંભળતાં પ્રાણી આ ભવમાં ભોગવિલાસ પામે અને
પરભવે તેને શાશ્વત સુખનિધાન (મોક્ષ) સંપ્રાપ્ત થાય. આ રાસ
જે ભણે ને ભણાવે તેના ઘરમાં શ્રેષ્ઠ હાથીઓની લક્ષ્મી
પ્રાપ્ત થાય અને તેની મનોવાંછિત આશા સર્વ ફળીભૂત થાય.

ધૃતિ શ્રી ગૌતમસ્વામીનો રાસ સંપૂર્ણ.

૨ કાઠ પ્રતિમાં વિજયભદ્ર આકૃતિ નામ છે પરંતુ તે નામ પણ
એમનું જ છે.

* છેલ્લી ગાથામાં ત્રણ જ પદ છે, એટલે અરધી ગાથા છે. ત્રીજી
ગાથી હાજની ગાથાઓની સંખ્યામાં ભેદ હોવાને લીધે જૈનપ્રબોધમાં કુલ
૪૬ ગાથાઓનો અંક છે.

जगत्पूज्य-शास्त्रविशारद-जैनाचार्य-श्रीविजयधर्मसूरि- स्मरणाष्टकम्.

यन्नेत्रांमृतवारिभिः परिभृतोऽयं भारतोभारतः

भूभागे स च भूरिभाग्ययशसा सर्वत्र वैराजते ।

यत्तेजोभिरमानितो दिनकरः संयाति ये वत्सर्गानि

स सूरिर्विजयादिधर्मसहितो भूम्ण्डले वर्तते ॥ १ ॥

सच्चारित्र विभूषितः प्रतिदिनं ज्ञानेन सर्वोज्वलः

कीर्तियस्य दिशामु वै विजयिनी वैराग्य रंगाङ्कितः ।

यः साहित्यप्रचारेकपु मुकुटः ख्यातश्च यो भूतले

तं सूरिं विजयादिधर्मसहितं वेदे मुनिं सर्वदा ॥ २ ॥

शावः शम्भोर्नितान्तं त्रपितहृदयमाविश्वदीपस्यकान्त्या

शास्त्र स्वीयान्यदीयं पठितमनितरां निर्जितानंग भूपः

जैनाजैनात्मजेभ्यः प्रतिदिनमतुलं ज्ञानदानं च दत्ते

चाख्ययातो धरित्र्यां गुणगणसमुद्दे रजते मेखतुल्यः ॥ ३ ॥

यद्विद्याकीर्तिवित्तं रमरजनवरा क्षोभयन्ति स्वलोके

हिंसाज्ञानान्वेकेभ्यः भुवनतलगतो दीपवत् व्याप्त एषः

माधुर्यं यस्यवाण्यां पुष्पमनसि यो वर्तते दीपतुल्यः

सूरिश्रीधर्मसूरिर्जयतु भुवितले कान्तिमान् दानराशिः ॥ ४ ॥ युग्मम्

धर्मःसूरिशिरोमणिर्भुवितले धर्मयतीशंभजे

धर्मेणाजिनशासनं विजयते धर्माय तस्मै नमः ।

धर्माद्धर्ममुवत्सरः प्रचलितः धर्मस्य पुण्यं भूशम्

धर्मे तिष्ठति शान्तिकान्तनिकरः श्रीधर्मजीयात्सदा ॥ ५ ॥

स्मितकारीप्रभां श्रुत्वा हृष्टालसञ्चमानसः

देवा विनिर्गता-आशु शासनाभारवाहिनः ॥ ६ ॥

यन्नेत्रशीततां दृष्ट्वा प्राप्नुवनत्रपास्पदम् ।

मृगांकित मृगांकोऽपि नावाप्त तत्तुल्यताम् ॥ ७ ॥

यस्यास्तित्व प्रभावेण कुर्वन्ति च दिश स्मितम् ।

समुनिर्जगतिजीयात् धर्मसूरिर्मुनीश्वरः ॥ ८ ॥

ન્યાયવિશારદ ન્યાયતીર્થ ઉપાધ્યાયજી મહાર
શ્રીમંગલવિજયજી કૃતગ્રંથો.

- (૧) ધર્મ દીપિકા (વ્યાકરણ)
- (૨) તત્ત્વખ્યાન (ઉત્તરાર્ધ)
- (૩) તત્ત્વાખ્યાન (પૂર્વાર્ધ)
- (૪) જન તત્ત્વ પ્રદીપ
- (૫) દ્રવ્ય પ્રદીપ
- (૬) સપ્ત ભંગી પ્રદીપ
- (૭) સમ્યક્ત્વ પ્રદીપ
- (૮) ધર્મ પ્રદીપ
- (૯) વિજયધર્મસૂરિ અષ્ટપ્રકારી પૂજા
- (૧૦) જૈન સાહિત્યમેં પ્રદ્યાર્થકી વ્યવસ્થા.

લખો:—ચરોવિજયજી જૈન ગ્રંથમાલા

કે. હેરીસ રોડ,

ભાવનગર.

